

בכורות פרק ז מומין אלו דף מד

ומה שכתוב שהיה משה רבינו גבוה 10 אמות הכוונה כ10 אמות של אדם רגיל ולא באמת, מי שחוטמו גדול ברוחב אצבע ממה שרגיל להיות יחסית לגודלו או שחוטמו קטן. הצימץ שאזניו קטנות מאד, צימץ שאזניו מכווצות וסתומות, בברייתא נוסף צימץ שאזניו ארוכות עד שמתקפלות כלפי מטה. שפתו העליונה עודפת על התחתונה, שפתו התחתונה עודפת על העליונה. אבל שנשרו שיניו פסול רק משום מראית עין.

עו שאין לה קרנים או רחל שיש לה קרנים כשרות למזבח ומדובר שנחתכו מעל העצם שבתוכם וכן הצימץ הצימץ והצומע אינם מומים בבהמה, אם נחתכה העצם שבתוכם פסולה לקרבן אבל אינה נפדית מחמת מום זה אבל אם ניטלו הטלפיים והעצם שבתוכם פסולה ונפדית, אם נעקרו הקרניים עם השורשים של העצם ונראה חור בראש הבהמה נחשב למום גמור ונפדית.

מומים נוספים בגוף הכהן: דדיו גדולים ושוכבים כשל אשה, כרסו צבה ובולטת, טבורו יוצא לחוץ, נכפה שנופל אחת לכמה ימים, החולה ברוח שטות מחמת שד, המאושבן שביציו גדולות, ובעל גבר שגידו ארוך עד הברך או למטה מהברך.

דרך תלמיד חכם להיות צנוע באכילה ושתיה, אבל אין להתאפק מלהטיל מים בפני רבים היות וזו סכנה שכריסו תהיה צבה ומימיו שותתים וגורם לעיקור. ריש לקיש דרש את הפסוק "לא יהיה בך עקר ועקרה ובבהמתך" שעל ידי שאדם ינהג כבהמה ולא יתאפק מלהטיל מימיו לא יהיה

אחד מפסולי כהנים לעבודה במקדש הוא 'חרום' ובמשנה כתוב כדעת ר' יוסי שחוטמו שקוע ויכול לכחול את שתי עיניו ברצף בלי להרים את המכחול אבל חכמים אמרו שאפילו שקוע פחות מכך, בברייתא למדו מהמילה 'או' לרבות חוטם סולד כלומר קצר, חוטם בלום כלומר סתום, חוטם נוטף שיורד נמוך מהשפה.

מומים נוספים בעין א. שתי עיניו קבועות גבוה במצח ב. שתי עיניו קבועות נמוך מהרגל ג. עינו אחת קבועה למעלה ושנייה למטה ד. פוזל שעין אחת מביטה למעלה והשנייה למטה כך שרואה את החדר ואת העליה כאחד ה. סכי שמש שאינו יכול לראות במקום שהשמש זורחת ו. הזגזגן מי שזוג עיניו או גבותיו אינן שוות כגון אחת שחורה ושנייה כחולה ז. הצירן שעניו עגולות בכמה רמות או שעניו דומעות בכמה רמות. בברייתא הוסיפו א. זויר שעניו משוטטות תמיד ב. לופין ששערות ריסיו ארוכות ג. תומיין שאין לו שערות בריסים כלל אבל אם נשאר שריש השערות כתוב במשנה שפסול רק משום מראית העין. רבא הסביר שכתוב "איש עור.. או תבלל בעינו" ולמדו מהמילה 'עור' מי שאינו רואה כלל, 'איש' לרבות חורור ומים הקבועים שמונעים את הראיה אבל יש בעיניים כוח ראייה, 'דק' לרבות מי שיש לו קרום שמחסיר את הראיה ולא מסיר לגמרי, 'תבלול' לרבות שינוי בעין עצמה כגון חוט לבן שנכנס לחלק השחור, 'בעינו' לרבות שינוי במקום העין או במבטה.

במשנה מנו מומים נוספים: עיניו גדולות כעגל או קטנות כאווז, מי שאין יחס רגיל בין עיקר גופו לבין ידיו או רגליו ומסבירה הגמ' שאדם רגיל גובהו ג' פעמים אורך אמתו

בכורות פרק ז מומין אלו דף מד

עקר, ר' יהושע בן לוי דרש שלא יהיה עקר מתלמידים ולא תהיה תפילתך עקורה מלפני המקום אם תשים עצמך פשוט כבהמה. ר' פפא אמר שלא יטיל אדם מים בכלי חרס ששופכים לנהר או במקום קשה שנשטפים לנהר בבבל, משום שמגיעים לעין עיטם שכהן גדול טובל במימיו ביום הכיפורים. אביי אמר שאשה לא תטיל מי רגלים לפני תינוק אלא בצד. עמוד החוזר בגדולים מביא לידי מחלת הדרוקן במעים, סילון החוזר בקטנים מביא לידי ירקון, אדם שאינו מקיז דם ורבה דמו מביא לידי שחין, שכבת זרע רבה מביאה לידי צרעת, צואה רבה מביאה לידי הדרוקן, מי רגלים מרובים מביאים לידי ירקון.

אחד מהמומים בכהן הוא 'מרוח אשך', ת"ק אמר שהוא מי שאין לו שתי ביצים בשני כיסים מלשון נהפך לרוח ואינו, ר' ישמעאל אומר שהכוונה שנימוחו ביציו שהרי לא כתוב 'חסר' אשך, ר' עקיבא אמר שביציו נפוחות ומלאות רוח שהאות מ' אינה מגוף השורש והיה צריך להיות כתוב 'ממרוח', ר' חנינא בן אנטיגנוס אומר שמראהו שחור והחליף האות ח' והאות א' במילים מלשון 'מראו חשך'.